

## คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๕/๒๕๔๗

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๗

## เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคก้าวหน้า

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคก้าวหน้าได้รับจัดสรรเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคแก่สาขาพรรคจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๔๕ เป็นเงินจำนวน ๑๖๕,๖๐๐ บาท และประจำปี ๒๕๔๖ เป็นเงินจำนวน ๑๕,๒๐๐ บาท โดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แบ่งการโอนเงินออกเป็น ๔ งวด ๆ ละ ๓ เดือน ตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่พรรคการเมือง ข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง เมื่อพรรคได้รับโอนเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคสำหรับสาขาแล้ว พรรคต้องดำเนินการส่งเงินให้สาขาพรรคการเมืองภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการโอนเงิน และต้องรายงานการส่งเงินพร้อมทั้งเอกสารการส่งเงินหรือโอนเงินหรือการรับเงินของสาขา ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่พรรคได้ดำเนินการ และต้องจัดทำบัญชีและลงบัญชีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘

ปี ๒๕๔๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้โอนเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคสำหรับสาขาพรรคให้กับพรรคก้าวหน้า รวม ๔ งวด เป็นเงิน ๕๕,๐๐๐ บาท ดังนี้

งวดที่ ๑ (มกราคม - มีนาคม) โอนเงินสำหรับสาขาที่พรรคก้าวหน้าแจ้งขอรับการสนับสนุน รวม ๒๓ สาขา เป็นเงิน ๔๑,๔๐๐ บาท ซึ่งพรรคก้าวหน้าได้รายงานว่าได้ส่งเงินสนับสนุนให้สาขาพรรคดังกล่าวแล้ว จำนวน ๑๑ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๘๐๐ บาท ในส่วนเงินที่เหลือ ๒๖,๖๐๐ บาท พรรคได้ส่งคืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองแล้ว

งวดที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน) โอนเงินสำหรับสาขาที่พรรคก้าวหน้าแจ้งขอรับการสนับสนุน รวม ๑๑ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๘๐๐ บาท ซึ่งพรรคก้าวหน้าได้รายงานว่าได้ส่งเงินสนับสนุนให้สาขาพรรคดังกล่าวแล้ว จำนวน ๑๑ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๘๐๐ บาท

งวดที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน) โอนเงินให้สำหรับสาขาที่พรรคก้าวหน้าแจ้งขอรับการสนับสนุน รวม ๑๑ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๘๐๐ บาท ซึ่งพรรคก้าวหน้าได้รายงานว่าได้ส่งเงินสนับสนุนให้สาขาพรรคดังกล่าวแล้ว จำนวน ๑๐ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท พร้อมคืนเงินของสาขาพรรคลำดับที่ ๑๐ จำนวน ๑,๘๐๐ บาท เนื่องจากกรรมการลาออกทั้งคณะไม่มีผู้ลงนามรับเงิน

งวดที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) โอนเงินให้สำหรับสาขาที่พรรคก้าวหน้าแจ้งขอรับการสนับสนุน รวม ๑๐ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท ซึ่งพรรคก้าวหน้าได้รายงานว่าได้ส่งเงินสนับสนุนให้สาขาพรรคดังกล่าวแล้ว จำนวน ๑๐ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

พรรคก้าวหน้าได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ว่า “พรรคก้าวหน้าได้เบิกจ่ายเงินและโอนเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก่สาขาพรรคที่ได้รับเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเรียบร้อยแล้วถูกต้องตามความเป็นจริง”

ปี ๒๕๔๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้โอนเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคสำหรับสาขาพรรคให้กับพรรคก้าวหน้า รวม ๔ งวด เป็นเงิน ๗๒,๐๐๐ บาท ดังนี้

งวดที่ ๑ (มกราคม - มีนาคม) โอนเงินให้สำหรับสาขาที่พรรคก้าวหน้าแจ้งขอรับการสนับสนุน รวม ๑๐ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท ซึ่งพรรคก้าวหน้าได้รายงานว่าได้ส่งเงินสนับสนุนให้สาขาพรรคดังกล่าวแล้ว จำนวน ๑๐ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

งวดที่ ๒ (เมษายน - มิถุนายน) โอนเงินให้สำหรับสาขาที่พรรคก้าวหน้าแจ้งขอรับการสนับสนุน รวม ๑๐ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท ซึ่งพรรคก้าวหน้าได้รายงานว่าได้ส่งเงินสนับสนุนสาขาพรรคดังกล่าวแล้ว จำนวน ๑๐ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

งวดที่ ๓ (กรกฎาคม - กันยายน) โอนเงินให้สำหรับสาขาที่พรรคก้าวหน้าแจ้งขอรับการสนับสนุน รวม ๑๐ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท ซึ่งพรรคก้าวหน้าได้รายงานว่าได้ส่งเงินสนับสนุนให้สาขาพรรคดังกล่าวแล้ว จำนวน ๑๐ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

งวดที่ ๔ (ตุลาคม - ธันวาคม) โอนเงินให้สำหรับสาขาที่พรรคก้าวหน้าแจ้งขอรับการสนับสนุน รวม ๑๐ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท ซึ่งพรรคก้าวหน้าได้รายงานว่าได้ส่งเงินสนับสนุนให้สาขาพรรคดังกล่าวแล้ว จำนวน ๑๐ สาขา เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท

พรรคก้าวหน้าได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน ๒๕๔๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ ว่า “พรรคก้าวหน้าได้เบิกจ่ายเงินและโอนเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้แก่สาขาพรรคที่ได้รับเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเรียบร้อยแล้วตามความเป็นจริง”

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ทำการตรวจสอบแล้วได้ความว่ามีกรณีการไม่ถูกต้อง จำนวน ๓ สาขา ได้แก่สาขาพรรคลำดับที่ ๒, ๓, ๔, ๑๑, ๑๔, ๑๗ และ ๒๔ ตามลำดับดังนี้

๑. สาขาพรรคลำดับที่ ๒ ไม่เคยได้รับเงินจากพรรคก้าวหน้าและไม่ได้นำลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงินแต่อย่างใด

๒. สาขาพรรคลำดับที่ ๓ ไม่เคยได้รับเงินจากพรรคก้าวหน้า แต่ยอมรับว่าลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงินเป็นของจริง เนื่องจากทางพรรคให้ลงชื่อเป็นผู้รับเงินแต่ตัวเงินทางพรรคดำเนินการเอง

๓. สาขาพรรคลำดับที่ ๔ เคยได้รับจดหมายจากพรรคก้าวหน้าให้ไปรับเงินเพียงครั้งเดียว ลายมือชื่อที่ปรากฏในใบสำคัญรับเงิน ทั้ง ๘ งวดยอมรับว่าเป็นลายมือชื่อจริง แต่ไม่เคยได้รับเงินแม้แต่ครั้งเดียว

๔. สาขาพรรคลำดับที่ ๑๑ เคยรับเงินจากพรรคก้าวหน้าเพียงครั้งเดียวโดยวิธีส่งเข้าบัญชี เมื่อ ๐๖/๐๒/๒๕๔๕ หลังจากนั้นไม่เคยทราบว่าสาขาพรรคได้รับเงินจากพรรคอีก และไม่เคยลงลายมือชื่อรับเงินตามที่ปรากฏในเอกสารใบเสร็จรับเงินแต่อย่างใด

๕. สาขาพรรคลำดับที่ ๑๔ ไม่เคยได้รับเงินจากพรรคก้าวหน้าและไม่ได้นำลายมือชื่อในใบสำคัญรับเงินแต่อย่างใด

๖. สาขาพรรคลำดับที่ ๑๗ ไม่เคยได้รับเงินจากพรรคก้าวหน้าและลายมือชื่อในใบสำคัญคู่จ่ายค่าสาธารณูปโภคเป็นแบบเดียวกับลายมือชื่อที่เคยลงไว้ในแบบฟอร์มเปล่า เมื่อประมาณ ปี ๒๕๔๓

๗. สาขาพรรคลำดับที่ ๒๔ ไม่เคยได้รับเงินตามจำนวนที่ปรากฏในใบสำคัญรับเงินแต่อย่างใด พรรคก้าวหน้าได้มีหนังสือชี้แจงว่าหลักฐานลายมือชื่อผู้รับเงินดังกล่าวเป็นลายมือชื่อผู้ที่ได้รับเงินไปจริง โดยบางสาขาได้เซ็นชื่อไว้ล่วงหน้าเพื่อขอเบิกเงินค่าสาธารณูปโภคดังกล่าวทตรงจากพรรคไปใช้ก่อน โดยอ้างความเดือดร้อน เพราะการจ่ายเงินค่าสาธารณูปโภคของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองนั้นล่าช้า ฉะนั้น การปฏิบัติกรต่าง ๆ เป็นไปตามกระบวนการบริหารจัดการเป็นการภายในของพรรคก้าวหน้า

ประกอบกับคณะกรรมการสาขาพรรคต่าง ๆ ผู้รับผิดชอบบางท่านอาจจะจำไม่ได้ หรือลืม หรือจำสับสนแล้วอ้างว่าไม่ได้รับเงินดังกล่าว พรรคก้าวหน้าได้จ่ายเงินอุดหนุนแก่บางสาขามากกว่างบประมาณที่จะได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเสียอีก

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าพรรคก้าวหน้าไม่ได้ส่งเงินหรือส่งเงินค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคให้แก่สาขาพรรคไม่ครบตามจำนวนที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้การสนับสนุนแต่กลับรายงานว่าได้ส่งเงินให้สาขาพรรคครบถ้วนตามที่ได้รับการสนับสนุนแล้ว และพรรคไม่อาจชี้แจงหรือนำหลักฐานมาหักล้างข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวได้ ทั้งรายงานการใช้จ่ายเงินที่ไม่เป็นไปตามความเป็นจริงซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ เป็นเหตุให้ต้องถูกยุบพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคก้าวหน้า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

#### พรรคก้าวหน้าไม่ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ความละเอียดปราศรัยตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ (คำวินิจฉัยกลาง) แล้ว

#### บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

#### พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

“มาตรา ๖๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป”

“มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ

มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ร้อง และพรรคก้าวหน้าไม่ได้ชี้แจงกล่าวแก้ให้ฟังได้เป็นประการอื่น จึงฟังว่าพรรคก้าวหน้ารายงานการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๔๕ และปี ๒๕๔๖ ไม่เป็นไปตามความเป็นจริง อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ เป็นเหตุให้ต้องถูกยุบพรรคตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคก้าวหน้าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายจิระ บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ